

Projekts (1. variants)

[Datums]
Rīgā

Noteikumi Nr. [_____]

Kredītiestāžu likviditātes riska pārvaldīšanas un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa noteikumi

Izdoti saskaņā ar
Kredītiestāžu likuma
37. panta otro daļu un
50. panta otro un trešo daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka Latvijas Republikā reģistrētām kredītiestādēm (turpmāk – kredītiestāde):

- 1.1. likviditātes prasības, tai skaitā likviditātes riska pārvaldīšanas prasības;
- 1.2. prasības likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesam;
- 1.3. prasības informācijas par likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu sagatavošanai un iesniegšanai Latvijas Bankā.

2. Kredītiestāde ievēro šo noteikumu prasības individuāli un prudenčiālās konsolidācijas grupas līmenī vai subkonsolidēti Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija regulas (ES) Nr. 575/2013 par prudenčiālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm, un ar ko groza regulu (ES) Nr. 648/2012 (turpmāk – Regula Nr. 575/2013) izpratnē, nodrošinot šo prasību ievērošanu konsolidācijas grupā vai apakšgrupā, kā arī ikvienā meitas sabiedrībā, kas ir iekļauta prudenčiālās konsolidācijas grupā.

3. Nozīmīgā uzraudzītā kredītiestāde Kredītiestāžu likuma 1. panta pirmās daļas 67. punkta izpratnē, kurai ir saistošas Eiropas Centrālās bankas noteiktās prasības likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesam, nepiemēro šo noteikumu 4. punkta prasības, 5. punkta prasības attiecībā uz likviditātes novērtēšanas procesu, kā arī 10.7. apakšpunkta, 14., 15., 16., 17. un 19. punkta, 20.5., 20.6. un 21.2. apakšpunkta un VIII nodaļas prasības.

4. Kredītiestāde, kas nav ne Latvijas Republikā reģistrēta un konsolidētajai uzraudzībai pakļauta mātes kredītiestāde, ne tās meitas sabiedrība, kā arī jebkura kredītiestāde, kas nav pakļauta konsolidētajai uzraudzībai saskaņā ar Regulas Nr. 575/2013 19. panta prasībām, ievēro šo noteikumu 5. punkta prasības attiecībā uz likviditātes novērtēšanas procesu, kā arī 10.7. apakšpunkta, 14., 15., 16., 17. un 19. punkta, 20.5., 20.6. un 21.2. apakšpunkta un VIII nodaļas prasības individuāli. Latvijas Republikas mātes kredītiestāde, kas reģistrēta Latvijas Republikā, ievēro šo noteikumu 5. punkta prasības attiecībā uz likviditātes novērtēšanas procesu, kā arī 10.7. apakšpunkta, 14., 15., 16., 17. un 19. punkta, 20.5., 20.6. un 21.2. apakšpunkta un VIII nodaļas prasības konsolidācijas grupas līmenī.

II. Likviditātes riska pārvaldīšanas politikas un procedūras

5. Par likviditātes riska efektīvu pārvaldīšanu, tai skaitā par likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa izveidi un efektīvu funkcionēšanu, stratēģijas, politiku un procedūru izstrādi un ievērošanu atbild kredītiestādes padome un valde.

6. Kredītiestāde izstrādā piesardzīgu likviditātes riska pārvaldīšanas stratēģiju, politikas un procedūras, kas ļauj savlaicīgi identificēt, novērtēt, analizēt un uzraudzīt likviditātes risku atbilstošajos laika posmos, tai skaitā dienas ietvaros, lai nodrošinātu pietiekamu likviditātes rezerves līmeni. Kredītiestāde, izstrādājot piesardzīgu likviditātes riska pārvaldīšanas stratēģiju, politikas un procedūras, ņem vērā gan risku, ka kredītiestāde nespēs nodrošināt tās pašreizējo un nākotnes naudas plūsmu un nodrošinājumu līdzekļu aizņemšanās vajadzībām tā, lai netiktu apdraudēta kredītiestādes ikdienas darbība vai kredītiestādes kopējais finansiālais stāvoklis (turpmāk – finansējuma risks), gan risku, ka kredītiestāde nevarēs pārdot tās finanšu aktīvus vēlamajā termiņā bez būtiskiem zaudējumiem tirgus sabrukuma vai nepietiekama tirgus dziļuma dēļ (tirgus likviditātes risks).

7. Kredītiestāde nodrošina, ka tās izstrādātā likviditātes riska pārvaldīšanas stratēģija, politikas un procedūras atbilst kredītiestādes lielumam, likviditātes riska profilam, veikto operāciju dažādībai, sarežģītībai un apjomam, kā arī kredītiestādē noteiktajam pieļaujamajam likviditātes riska līmenim, un ņem vērā kredītiestādes sistēmisko nozīmīgumu katrā Eiropas Savienības vai Eiropas Ekonomikas zonas valstī, kurā tā darbojas. Kredītiestāde nodrošina, lai katra atbilstošās darbības jomas struktūrvienība ir informēta par pieļaujamo riska līmeni.

8. Likviditātes riska pārvaldīšanas stratēģijā kredītiestāde ietver likviditātes pārvaldīšanas kvalitatīvos un kvantitatīvos mērķus. Likviditātes riska pārvaldīšanas stratēģiju izstrādā, ņemot vērā arī citu risku (piemēram, kredītriska, tirgus riska, operacionālā riska un reputācijas riska) ietekmi uz kredītiestādes likviditātes risku.

9. Likviditātes riska pārvaldīšanas stratēģiju, politikas un procedūras kredītiestāde pielāgo tās darbības jomām, valūtām un grupas sabiedrībām. Kredītiestāde aprēķina ar likviditātes risku saistītos izdevumus un ieguvumus atsevišķi katram būtiskam darbības veidam vai pakalpojumam.

10. Kredītiestādes likviditātes riska pārvaldīšanas politikās un procedūrās kredītiestāde nosaka:

10.1. likviditātes riska novērtēšanas metodes saskaņā ar šo noteikumu III nodaļas prasībām;

10.2. finansējuma struktūras (pozīciju) pārvaldīšanas, tai skaitā noteikšanas, novērtēšanas un kontroles, kārtību saskaņā ar šo noteikumu IV nodaļas prasībām;

10.3. aktīvu, kurus var izmantot kā aizņēmumu nodrošinājumu, pārvaldīšanas kārtību saskaņā ar šo noteikumu V nodaļas prasībām;

10.4. stresa testēšanas kārtību saskaņā ar šo noteikumu VI nodaļas prasībām;

10.5. likviditātes riska mazināšanas instrumentus, tai skaitā likviditātes rezerves, lai nodrošinātu iespēju pārvarēt dažādas stresa situācijas;

10.6. rīcības plānu iespējamās likviditātes krīzes pārvarēšanai saskaņā ar šo noteikumu VII nodaļas prasībām;

10.7. likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu, tai skaitā pārskata par likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu sagatavošanu atbilstoši šo noteikumu VIII nodaļas prasībām.

11. Kredītiestāde izstrādā un dokumentē vadības informēšanas kārtību, nosakot kredītiestādes iekšējo pārskatu par likviditātes risku detalizētu struktūru, pārskatu sniegšanas kārtību un biežumu.

12. Kredītiestāde nodrošina, ka tās informācijas sistēma spēj noteiktā datumā novērtēt kredītiestādes ienākošās un izejošās naudas plūsmas, likviditātes rezerves un prognozējamās kredītiestādes ienākošās un izejošās naudas plūsmas kopā un katrā valūtā, kurā kredītiestāde veic būtisku darījumu apmēru.

13. Kredītiestāde regulāri, bet ne retāk kā reizi gadā pārskata un, ja nepieciešams, pilnveido likviditātes pārvaldīšanas politikas un procedūras atbilstoši pārmaiņām kredītiestādes darbībā un kredītiestādes darbību ietekmējošajos ārējos apstākļos.

14. Kredītiestāde regulāri, bet ne retāk kā reizi gadā veic likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu, kas ietver likviditātes riska pārvaldīšanu, tai skaitā riska identificēšanu, novērtēšanu un uzraudzību, kā arī kredītiestādes darbības nodrošināšanai nepieciešamā likviditātes rezerves apmēra pietiekamības novērtēšanu. Kredītiestāde likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesā nosaka tādus likviditātes pietiekamības mērķus, kas nodrošina, ka kredītiestādes likviditātes rezerve apmēra, elementu un to īpatsvara ziņā ir pietiekama kredītiestādes darbības nodrošināšanai. Par likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa atskaites, tostarp visu novērtējumu un aprēķinu veikšanas, datumu nosaka pārskata gada beigu datumu. Ja kredītiestāde ir uzsākusi darbību pārskata gadā un ir veikusi darbību mazāk nekā deviņus mēnešus, tā par pirmo likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa atskaites datumu var noteikt nākamā pārskata gada beigu datumu.

15. Kredītiestāde nodrošina, ka likviditātes pietiekamības novērtēšanas process ir kredītiestādes risku pārvaldības sistēmas un darbības plānošanas neatņemama sastāvdaļa un ka noteiktu likviditātes rezervju uzturēšana neaizstāj risku pārvaldīšanu.

16. Ja laika posmā starp diviem likviditātes pietiekamības novērtējumiem kredītiestādes darbībā vai kredītiestādes darbību ietekmējošajos apstākļos notikušas būtiskas izmaiņas un tā rezultātā var būtiski mainīties kredītiestādes padomes apstiprinātie likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa rezultāti, kredītiestāde nekavējoties, bet ne vēlāk kā mēneša laikā pārskata tās likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa rezultātus un, ja nepieciešams, veic jaunu likviditātes pietiekamības novērtējumu. Kredītiestādes padome izskata un apstiprina pārskatītos likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa rezultātus. Kredītiestāde nekavējoties, bet ne vēlāk kā 10 darbdienu laikā pēc tam, kad kredītiestādes padome apstiprinājusi pārskatītos likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa rezultātus, iesniedz Latvijas Bankai pārskatu par likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu atbilstoši šo noteikumu VIII nodaļas prasībām.

17. Kredītiestāde nodrošina, ka iekšējā audita funkcijas ietvaros regulāri tiek veikta likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa pārbaude un tā efektivitātes izvērtējums. Par pārbaudes rezultātiem kredītiestādes iekšējā audita funkcijas veicējs sniedz ziņojumu kredītiestādes padomei. Kredītiestāde mēneša laikā pēc minētā ziņojuma izskatīšanas kredītiestādes padomē iesniedz Latvijas Bankai šā ziņojuma kopiju, atbilstošās kredītiestādes padomes sēdes protokola izrakstu un informāciju par kredītiestādes padomes pieņemtajiem lēmumiem, lai ieviestu kredītiestādes iekšējā audita funkcijas veicēja ieteikumus, tai skaitā novērstu kredītiestādes iekšējā audita funkcijas veicēja pārbaužu rezultātā konstatētos trūkumus un nepilnības.

18. Kredītiestādes padome apstiprina likviditātes riska pārvaldīšanas stratēģiju un politikas, kā arī kontrolē, kā kredītiestādes valde pārvalda likviditātes risku un vai šī

darbība notiek saskaņā ar kredītiestādes padomes apstiprināto likviditātes riska pārvaldīšanas stratēģiju un politikām.

19. Kredītiestādes padome regulāri, bet ne retāk kā reizi gadā izskata un apstiprina likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa rezultātus un pieņem ar likviditātes pietiekamību saistītos lēmumus.

20. Īstenojot padomes noteiktās stratēģijas un politikas, kredītiestādes valde nodrošina likviditātes riska pārvaldīšanu un apstiprina atbilstošas procedūras, tai skaitā:

20.1. apstiprina likviditātes riska rādītāju iekšējos limitus un finansējuma avotu koncentrācijas limitus, kontrolē to ievērošanu un nosaka rīcību iekšējo limitu neievērošanas gadījumā;

20.2. apstiprina stresa testēšanas pieņēmumus un stresa testēšanas periodiskumu;

20.3. regulāri, bet ne retāk kā reizi gadā pārskata un, ja nepieciešams, pilnveido iekšējos limitus, finansējuma avotu koncentrācijas limitus un stresa testēšanas pieņēmumus atbilstoši pārmaiņām kredītiestādes darbībā un kredītiestādes darbību ietekmējošajos ārējos apstākļos;

20.4. regulāri, bet ne retāk kā reizi gadā saņem informāciju par rīcības plāna iespējamās likviditātes krīzes pārvarēšanai efektivitātes testēšanu, apstiprina rezultātus un pieņem lēmumu par nepieciešamību veikt grozījumus rīcības plānā iespējamās likviditātes krīzes pārvarēšanai, ņemot vērā stresa testēšanas rezultātus, kā arī lai savlaicīgi atspoguļotu ārējās vai iekšējās izmaiņas (piemēram, izmaiņas kredītiestādes organizatoriskajā struktūrā, filiāļu atvēršana, jauni sadarbības partneri);

20.5. nodrošina likviditātes pietiekamības novērtēšanas politikas izstrādi un apstiprina atbilstošus kredītiestādes iekšējos dokumentus likviditātes pietiekamības novērtēšanas politikas īstenošanai;

20.6. izskata likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa rezultātus.

21. Kredītiestāde nodrošina, ka tās likviditātes riska pārvaldīšanas process ir dokumentēts un apstiprināts atbilstošā vadības līmenī, tai skaitā ir dokumentēti un atbilstošā vadības līmenī apstiprināti:

21.1. iekšējie dokumenti, kuros noteikta likviditātes riska novērtēšanai izmantoto likviditātes riska rādītāju un to limitu aprēķināšanas metodoloģija, finansējuma avotu koncentrācijas limitu noteikšanas metodoloģija, ar likviditātes risku saistīto izdevumu aprēķināšanas metodoloģija, stresa testēšanas kārtība, likviditātes seguma prasības un neto stabilā finansējuma rādītāja aprēķināšanas kārtība;

21.2. likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa iekšējie normatīvie akti un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa rezultāti, kā arī likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesā izdarītie pieņēmumi, analizējot šo pieņēmumu ietekmi uz kopējiem rezultātiem, un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa regularitāte, tostarp kritēriji šo noteikumu 16. punktā minēto būtisku izmaiņu kredītiestādes darbībā vai kredītiestādes darbību ietekmējošajos apstākļos un būtisku izmaiņu likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa rezultātos identificēšanai;

21.3. visi izdarītie pieņēmumi un to pamatojumi, kā arī citi organizatoriskie un metodoloģiskie aspekti.

III. Likviditātes riska novērtēšanas metodes

22. Likviditātes riska novērtēšanai kredītiestāde:

22.1. novērtē esošo un plānoto aktīvu, pasīvu un ārpusbilances pozīciju termiņstruktūru sadalījumā pa finanšu instrumentiem un dažādiem kredītiestādes likviditātes riska profilam atbilstošiem termiņa intervāliem kopā un katrā valūtā, kurā kredītiestāde veic būtisku darījumu apmēru;

22.2. nosaka likviditātes riska rādītājus, kurus izmanto likviditātes riska analīzei un kontrolei (piemēram, likvīdo aktīvu īpatsvaru kopējos aktīvos, pamatfinansējuma (kapitāla un rezervju, privāto klientu noguldījumu, ilgtermiņa profesionālo klientu noguldījumu un cita finansējuma) attiecību pret nelikvīdajiem aktīviem, nebankām izsniegto kredītu attiecību pret noguldījumiem).

23. Kredītiestāde nosaka iekšējos limitus:

23.1. aktīvu un pasīvu termiņstruktūras likviditātes neto pozīcijām kopā un katrā valūtā, kurā kredītiestāde veic būtisku darījumu apmēru;

23.2. izdzīvošanas periodam, kas ir laikposms, kurā kredītiestāde var turpināt darboties stresa apstākļos un joprojām izpildīt savas maksājumu saistības;

23.3. citiem likviditātes riska rādītājiem, kurus kredītiestāde noteikusi likviditātes riska kontrolei.

24. Izstrādājot likviditātes riska rādītāju aprēķināšanas kārtību un nosakot limitus, kredītiestāde ņem vērā savus darbības mērķus un pieļaujamo riska līmeni. Kredītiestāde nosaka un regulāri analizē agrīnās brīdināšanas rādītāju sistēmu, kas var palīdzēt identificēt kredītiestādes likviditātes pozīcijas ievainojamību un papildu finansējuma piesaistīšanas nepieciešamību. Kredītiestāde nosaka gan kvantitatīvus, gan kvalitatīvus agrīnās brīdināšanas rādītājus (piemēram, straujš aktīvu pieaugums, kas ir lielāks par sektora vidējo pieaugumu, īpaši, ja kredītiestādei ir liela svārstīgo finansējuma avotu koncentrācija, plašsaziņas līdzekļos pieejama negatīva publiskā informācija par kredītiestādi vai ar to saistītajām personām, kas pasliktina kredītiestādes reputāciju).

25. Pamatojoties uz agrīnās brīdināšanas rādītājiem, kredītiestāde identificē negatīvās tendences, kas ietekmē likviditāti, analizē tās un novērtē nepieciešamību veikt likviditātes risku mazinošus pasākumus.

IV. Finansējuma struktūra

26. Lai pārvaldītu finansējuma likviditātes risku un kontrolētu finansējuma struktūru (pozīcijas), kredītiestāde:

26.1. regulāri novērtē savu finansējuma struktūru, izvērtējot atkarību no atsevišķiem piesaistīto resursu veidiem, īpaši no aizņēmumiem starpbanku, naudas un kapitāla tirgū;

26.2. izvērtē finansējuma avotus un savu spēju ātri piesaistīt naudas līdzekļus no finansējuma avotiem;

26.3. novērtē riskus, kas rodas, piesaistot noguldījumus no depozītu platformām, un to ietekmi uz kopējo kredītiestādes darbību.

27. Kredītiestāde nodrošina efektīvu finansējuma avotu un to termiņu diversifikāciju, tai skaitā, kad tas ir piemēroti, nosaka koncentrācijas limitus (piemēram, limitus maksimālajai summai, kuru atļauts piesaistīt no viena klienta vai savstarpēji saistītu klientu grupas, resursiem, kurus var piesaistīt finanšu tirgū ar nodrošinājumu vai bez tā, atmaksas termiņiem, ģeogrāfiskajiem reģioniem).

V. Aktīvu, kurus var izmantot kā aizņēmuma nodrošinājumu, pārvaldīšana

28. Kredītiestāde novērtē un kontrolē aktīvus, kurus tā var izmantot kā nodrošinājumu aizņēmumiem vai resursu piesaistei katrā valūtā un valstī, kurā kredītiestāde veic būtisku darbību, tai skaitā:

28.1. nodrošina, ka tās rīcībā ir precīza informācija par visiem neapgrūtinātajiem aktīviem un aktīviem, kuri jau izmantoti kā nodrošinājums aizņēmumiem, īpaši par tiem, kas būs pieejami ārkārtas situācijās;

28.2. regulāri novērtē katra aktīva (aktīvu grupas), kuru var izmantot kā nodrošinājumu aizņēmumiem, ieķīlāšanas iespējas, tai skaitā to, kāds ir minimālais nepieciešamais laiks, lai noslēgtu darījumu un saņemtu līdzekļus, un kāda ir starpība starp saņemamajiem līdzekļiem un to nodrošinājuma patieso vērtību, un apzina visus juridiskos, regulējošos un operatīvos ierobežojumus neapgrūtināto aktīvu ieķīlāšanai un likvīdo līdzekļu pārskaitīšanai starp kredītiestādēm (grupas sabiedrībām) gan Eiropas Ekonomikas zonā, gan ārpus tās;

28.3. pārzina aktīvu, kurus var izmantot kā nodrošinājumu, atrašanās vietu un pārvietošanas iespējas.

29. Kredītiestāde diversificē aktīvus, kurus var izmantot kā nodrošinājumu, ņemot vērā līdzekļu saņemšanas (darījumu noslēgšanas) iespējamus ierobežojumus (piemēram, juridiskos, regulējošos, operatīvos), cenu svārstības, diskontus (iespējamo cenu samazināšanu, starpību starp saņemtajiem līdzekļiem un to nodrošinājuma patieso vērtību) un papildu prasības nodrošinājumam krīzes situācijās.

VI. Stresa testēšana

30. Lai identificētu potenciālo likviditātes problēmu avotus un noteiktu nepieciešamo likviditātes rezerves apmēru, kredītiestāde regulāri, bet ne retāk kā reizi pusgadā veic stresa testēšanu, kas ietver šādus stresa testus:

30.1. kredītiestādes krīzes stresa tests – iekšējie, kredītiestādei raksturīgie nelabvēlīgie notikumi (piemēram, noguldījumu strauja aizplūde, noguldījumu termiņu samazinājums, strikti aktīvu ieķīlāšanas ierobežojumi, papildu nodrošinājuma pieprasījums);

30.2. vispārējas tirgus krīzes stresa tests – izmaiņas vispārējos tirgus nosacījumos (piemēram, likviditātes zudums vērtspapīru tirgos, valūtas konvertācijas ierobežojumi);

30.3. kombinētais scenārijs (kredītiestādes krīze un vispārēja tirgus krīze vienlaikus).

31. Stresa testēšanā kredītiestāde izmanto stresa testus ar pietiekami būtisku ietekmi uz kredītiestādi, bet ne tādus, kas ir neiespējami. Stresa testēšanā kredītiestāde izmanto dažādas smaguma pakāpes stresa testus. Stresa testu daudzums un detalizācijas līmenis ir atkarīgs no kredītiestādes veikto operāciju dažādības un sarežģītības, tās darbības veida un lieluma.

32. Izstrādājot pieņēmumus stresa testiem, kredītiestāde novērtē arī citu iespējamo saistību varbūtējās izmaiņas. Kredītiestāde, kura darbojas kā sponsors attiecībā uz īpašam nolūkam izveidotu sabiedrību, kas veic vērtspapīrošanu, vai nodrošina tai būtisku likviditātes atbalstu, novērtē arī šīs sabiedrības darbības ietekmi uz kredītiestādi.

33. Stresa testēšanā kredītiestāde analizē vismaz īstermiņa saasinājuma fāzi (piemēram, vienas līdz divu nedēļu laikā) un ilgāku, bet mazāk saasinātu fāzi (piemēram, viena līdz divu mēnešu laikā).

34. Kredītiestāde izstrādā un piemēro stresa testu pieņēmumus kredītiestādes plānotajām izejošajām un ienākošajām naudas plūsmām un likvīdajiem aktīviem, kā arī novērtē nepieciešamās likviditātes rezerves noteiktam laika periodam.

35. Kredītiestāde diversificē likviditātes rezerves, ņemot vērā valūtu, atlikušo termiņu un darījumu partnerus, lai nodrošinātu, ka kredītiestāde nepaļaujas vienīgi uz kādu noteiktu likviditātes nodrošināšanas veidu. Kredītiestāde nodrošina, ka izstrādātie pieņēmumi ir konservatīvi, kā arī ir statistiski un ekonomiski pamatoti.

36. Ņemot vērā stresa testēšanas rezultātus, kredītiestāde izstrādā efektīvu rīcības plānu iespējamās likviditātes krīzes pārvarēšanai, kā arī, ja nepieciešams, pilnveido likviditātes riska pārvaldīšanas stratēģiju, politikas, procedūras un iekšējos limitus.

37. Veicot likviditātes stresa testēšanu, kredītiestāde piemēro Eiropas Banku iestādes 2018. gada 19. jūlija pamatnostādnes Nr. EBA/GL/2018/04 "Pamatnostādnes par iestāžu spriedzes testiem" noteiktās prasības.

38. Pēc Latvijas Bankas pieprasījuma kredītiestāde nodrošina stresa testēšanu arī saskaņā ar Latvijas Bankas noteiktajiem stresa testiem un pieņēmumiem.

VII. Rīcības plāns iespējamās likviditātes krīzes pārvarēšanai

39. Rīcības plānā iespējamās likviditātes krīzes pārvarēšanai kredītiestāde ietver procedūras un darba koordinēšanas pasākumus, ko kredītiestādes vadība nelabvēlīgā scenārija iestāšanās gadījumā paredz veikt, lai savlaicīgi un ar samērīgām izmaksām mazinātu negatīvo notikumu ietekmi uz kredītiestādi.

40. Rīcības plānā iespējamās likviditātes krīzes pārvarēšanai kredītiestāde nosaka:

- 40.1. atbildīgās personas un to aizvietotājus, kā arī citas iesaistītās personas;
- 40.2. šo noteikumu 40.1. apakšpunktā minēto personu pienākumus un pilnvaras, tai skaitā tiesības veikt nepieciešamās darbības krīzes laikā, pienākumu sadalījumu, informācijas apmaiņas kārtību un vadības informēšanas kārtību;
- 40.3. notikumu, kuru rezultātā ir jāsāk rīkoties, aprakstu;
- 40.4. detalizētu pasākumu plānu, tai skaitā veicamās darbības un tām nepieciešamo laiku;
- 40.5. potenciāli pieejamos finansējuma avotus un summas, kuras būs iespējams piesaistīt nelabvēlīgā scenārija iestāšanās gadījumā;
- 40.6. to, kad un kādā veidā tiks veikti komunikācijas pasākumi ar darbiniekiem, klientiem, noguldītājiem, aizņēmējiem, akcionāriem, Latvijas Banku un citu valstu uzraudzības iestādēm, kad tas ir atbilstoši, un plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem.

41. Kredītiestāde nodrošina, ka tās rīcībā ir aktīvi, kas nekavējoties ir pieejami finansējuma saņemšanai no centrālās bankas, atbilstoši rīcības plānam likviditātes krīzes pārvērtēšanai.

42. Kredītiestāde regulāri, bet ne retāk kā reizi gadā pārbauda izstrādātā rīcības plāna iespējamās likviditātes krīzes pārvarēšanai efektivitāti, pārbaudot iekšējās procedūras un pieņēmumu aktualitāti un ticamību.

VIII. Pārskats par likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu

43. Kredītiestāde sagatavo pārskatu par likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu, iekļaujot tajā šādu informāciju:

- 43.1. kopsavilkumu par svarīgākajiem likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa rezultātiem (tai skaitā skaitliskajiem) un izdarītajiem secinājumiem saskaņā ar šo noteikumu 44. punkta prasībām;
- 43.2. likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa aprakstu saskaņā ar šo noteikumu 45. punkta prasībām;
- 43.3. kopsavilkumu par kredītiestādes iekšējā audita funkcijas ietvaros veikto likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa pārbaužu rezultātiem, norādot informāciju par konstatētajām neatbilstībām, novērojumiem, kā arī iepriekš konstatēto neatbilstību un novērojumu novēršanas rezultātiem;

43.4. kopsavilkumu par Latvijas Bankas norādījumu un ieteikumu, kuri izteikti pēdējā pārskata par likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu izskatīšanas rezultātā, izpildes rezultātu;

43.5. iekšējo normatīvo dokumentu, kas attiecas uz likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu, tai skaitā valdes, padomes un komiteju sēžu protokolu, kopijas;

43.6. aprakstu par:

43.6.1. sistēmu un kārtību, kādā vāc, glabā un apkopo datus dažādos kredītiestādes līmeņos, tai skaitā par datu plūsmu no meitas sabiedrībām;

43.6.2. likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesā izmantotajiem datiem piemērotajām pārbaudēm;

43.6.3. informācijas tehnoloģiju sistēmām, kas nodrošina likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesā izmantoto datu vākšanu, glabāšanu, apkopošanu un izplatīšanu;

43.7. citu informāciju, kas ir svarīga, lai izprastu kredītiestādes stratēģisko plānošanu, risku pārvaldības sistēmu un kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesu.

44. Kopsavilkumā par svarīgākajiem likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa rezultātiem iekļauj šādu informāciju:

44.1. kredītiestādes novērtējumu par tai piemītošo likviditātes risku un finansējuma risku;

44.2. tiesību aktos noteikto likviditātes riska rādītāju un kredītiestādes noteikto (iekšējo) likviditātes riska rādītāju lielumus un to izmaiņu tendences;

44.3. kredītiestādes novērtējumu par likviditātes rezerves pietiekamību, tai skaitā novērtējumu par nepieciešamību turēt papildu likvīdos aktīvus;

44.4. likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa rezultātā izdarīto svarīgāko secinājumu un pieņemto lēmumu aprakstu un likviditātes pietiekamības nodrošināšanai veicamo pasākumu aprakstu.

45. Likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa aprakstā iekļauj šādu informāciju:

45.1. likviditātes riska pārvaldīšanas procesa aprakstu, tai skaitā:

45.1.1. likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa piemērošanas līmeni (individuāli, prudenciālās konsolidācijas grupas līmenī, subkonsolidēti, vienas likviditātes apakšgrupas līmenī). Kredītiestāde, kas ietilpst prudenciālās konsolidācijas grupā, iekļauj novērtējumu par iespējamiem juridiskiem un uzraudzības šķēršļiem brīvai līdzekļu pārvietošanai starp iestādēm prudenciālās konsolidācijas grupā;

45.1.2. likviditātes riska pārvaldīšanas stratēģijas aprakstu un pieļaujamo likviditātes riska līmeni;

45.1.3. būtisko likviditātes riska izraisītāju identificēšanas kritērijus un izvēles pamatojumu;

45.1.4. informāciju par likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesā izmantotajiem rīkiem un svarīgākajiem pieņēmumiem un to izvēles pamatojumu;

45.1.5. ar likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu saistīto iekšējo pārskatu sniegšanas un informācijas apmaiņas iekšējās kārtības aprakstu;

45.1.6. kredītiestādes finansējuma profilu (finansēšanas struktūru) visās būtiskajās valūtās un izmaiņas tajā, finansējuma avotu koncentrācijas limitu aprakstu, informāciju par to neievērošanas gadījumiem un vadības rīcību;

45.2. iekšējo pārskatu par finansēšanas plāniem, to pieņēmumu, atbilstības kredītiestādes stratēģijai un pieļaujamajam likviditātes riska līmenim, kā arī plāna īstenošanas novērtējuma aprakstu;

45.3. kredītiestādes noteikto likviditātes riska rādītāju, kurus tā izmanto likviditātes riska analīzei un kontrolei, aprakstu, tai skaitā:

45.3.1. likviditātes riska rādītāju aprēķināšanas metodoloģijas aprakstu;

45.3.2. iekšējo limitu noteikšanas kārtību, ieskaitot informāciju par limitu pārskatīšanas regularitāti un faktisko pārskatīšanu;

45.3.3. informāciju par iekšējo limitu neievērošanas gadījumiem un vadības rīcību;

45.4. kredītiestādes izmantoto agrīnās brīdināšanas rādītāju uzskaitījumu un to noteikšanas metodoloģiju, informāciju par pēdējā gada laikā konstatētajām negatīvajām tendencēm, kas ietekmē likviditāti, un gadījumiem, kad bija nepieciešams veikt likviditātes risku mazinošus pasākumus;

45.5. aktīvu, kurus var izmantot kā nodrošinājumu, pārvaldīšanas kārtību, tai skaitā aktīvu ieķīlāšanas iespēju analīzes aprakstu;

45.6. likviditātes rezerves noteikšanas kārtību, tai skaitā:

45.6.1. iekšējās likviditātes rezerves definīciju;

45.6.2. finanšu instrumentu likviditātes (pārdošanas vai ieķīlāšanas iespēju) novērtēšanas kārtību;

45.6.3. kredītiestādes politikas un limitu, kas attiecas uz likvīdo aktīvu diversifikāciju, aprakstu;

45.6.4. likvīdo aktīvu pārvēršanas naudā testēšanas kārtību, ieskaitot jaunākās testēšanas rezultātus;

45.7. ar likviditātes risku saistīto izdevumu un ieguvumu noteikšanas (aprēķināšanas) kārtību, tai skaitā skaitliskus cenas noteikšanas piemērus attiecībā uz raksturīgākajiem produktiem;

45.8. likviditātes riska pārvaldīšanas kārtību dienas laikā, tai skaitā skaitlisku informāciju, kas raksturo riska līmeni;

45.9. kredītiestādes veiktās stresa testēšanas rezultātu kopsavilkumu, tai skaitā stresa testēšanas periodiskumu, izmantoto stresa testu un svarīgāko pieņēmumu aprakstu, kopsavilkumu par stresa testēšanas skaitliskajiem rezultātiem, secinājumiem un pieņemtajiem lēmumiem;

45.10. rīcības plānu iespējamās likviditātes krīzes pārvarēšanai, kā arī jaunākos rīcības plāna efektivitātes testēšanas rezultātus;

45.11. kredītiestādes novērtējumu par likviditātes izejošo naudas plūsmu iespējamību un potenciālo apmēru 30 kalendāro dienu laikā atbilstoši Komisijas 2014. gada 10. oktobra deleģētās regulas (ES) Nr. 2015/61, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (ES) Nr. 575/2013 attiecībā uz likviditātes seguma prasību kredītiestādēm, 23. pantā minētajiem produktiem un pakalpojumiem;

45.12. izdzīvošanas perioda aprēķinu un tā pieņēmumu aprakstu;

45.13. citu informāciju, kas ir svarīga, lai izprastu kredītiestādes likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu.

46. Kredītiestāde papildus pārskatam par likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu Latvijas Bankai iesniedz:

46.1. iekšējo normatīvo aktu par likviditātes riska pārvaldīšanu, stresa testēšanu un kredītiestādes likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu kopijas un minēto dokumentu sarakstu atbilstoši šo noteikumu pielikuma 1. tabulas prasībām, kurā norādīts katra dokumenta statuss salīdzinājumā ar iepriekš sniegto informāciju, kā arī likviditātes pietiekamības novērtēšanas rezultātu apliecinājuma dokumentu kopijas. Ja kādā no Latvijas Bankai iesniegtajiem dokumentiem ir veiktas būtiskas izmaiņas, kredītiestāde šajā apakšpunktā minētajā sarakstā norāda informāciju par veiktajām izmaiņām;

46.2. informāciju par šo noteikumu 45. punktā pieprasītās informācijas atrašanās vietu Latvijas Bankai iesniegtajā pārskatā par likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu vai saskaņā ar šo noteikumu 46.1. apakšpunkta prasībām iesniegtajos dokumentos. Šajā apakšpunktā minēto informāciju sagatavo atbilstoši šo noteikumu pielikuma 2. tabulas prasībām.

47. Ja kādā no pārskata par likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu iesniegšanas datumiem šo noteikumu 45. punktā minētā informācija nav mainījies un atbilst iepriekšējā Latvijas Bankai iesniegtajā pārskatā par likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu atspoguļotajai informācijai, kredītiestāde pārskata par likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu attiecīgajā sadaļā norāda, ka informācija kopš

iepriekšējā pārskata par likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu iesniegšanas nav mainījusies.

48. Pārskatu par likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu, šo noteikumu 46.1. apakšpunktā minēto dokumentu kopijas un sarakstu, kā arī šo noteikumu 46.2. apakšpunktā minēto informāciju kredītiestāde iesniedz Latvijas Bankai elektroniski.

49. Kredītiestāde šo noteikumu 43. punktā minēto pārskatu, kā arī šo noteikumu 46.1. un 46.2. apakšpunktā minētos dokumentus un informāciju Latvijas Bankai iesniedz ne vēlāk kā līdz pārskata gadam sekojošā gada:

49.1. 31. maijam – kredītiestāde, kura saskaņā ar Kredītiestāžu likuma 35.¹³ un 35.¹⁴ pantu ir identificēta kā cita sistēmiski nozīmīga iestāde;

49.2. 30. jūnijam – kredītiestāde, kura saskaņā ar Kredītiestāžu likuma 35.¹³ un 35.¹⁴ pantu nav identificēta kā cita sistēmiski nozīmīga iestāde.

IX. Noslēguma jautājumi

50. Atzīt par spēku zaudējušiem Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2020. gada 10. novembra normatīvos noteikumus Nr. 218 "Likviditātes prasību, to izpildes kārtības un likviditātes riska pārvaldīšanas normatīvie noteikumi" (Latvijas Vēstnesis, 2020, Nr. 221; 2022, Nr. 250).

51. Šo noteikumu prasības attiecībā uz likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu sāk piemērot par atskaites datumu, kas ir 2024. gada 31. decembris.

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības tiesību aktiem

Noteikumos iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija direktīvas 2013/36/ES par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību, ar ko groza direktīvu 2002/87/EK un atceļ direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK;

2) Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 27. novembra direktīvas (ES) 2019/2034 par ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālo uzraudzību un ar ko groza direktīvas 2002/87/EK, 2009/65/EK, 2011/61/ES, 2013/36/ES, 2014/59/ES un 2014/65/ES;

3) Eiropas Banku iestādes 2022. gada 18. marta pamatnostādnēm EBI/PN/2022/03 "Pamatnostādnes par kopējām procedūrām un metodiku uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesam (*SREP*) un uzraudzības stresa testiem";

4) Eiropas Banku iestādes 2018. gada 19. jūlija pamatnostādnēm EBA/GL/2018/04 "Pamatnostādnes par iestāžu spriedzes testiem";

5) Eiropas Banku iestādes 2017. gada 10. februāra pamatnostādnēm EBA/GL/2016/10 "Pamatnostādnes par *SREP* vajadzībām vācamo *ICAAP* un *ILAAP* informāciju".

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Latvijas Bankas prezidents

M. Kazāks

Dokumentu apraksts un to statuss

1. tabula. Pievienoto iekšējo normatīvo dokumentu saraksts

Nr. p.k.	Dokumenta nosaukums	Dokumenta apstiprināšanas datums (dd.mm.gggg.)	Dokumenta statuss (jauns, bez izmaiņām, būtiskas izmaiņas, maznozīmīgas izmaiņas)	Būtisko izmaiņu (ja ir) apraksts
1	2	3	4	5

2. tabula. Pārskatā par likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu iekļautās informācijas atrašanās vieta Latvijas Bankai iesniegtajos dokumentos

Nr. p.k.	Atsauce uz tiesību normu (punktu un apakšpunktu), kas nosaka pārskatā par likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu iekļaujamo informāciju	Atsauce uz pārskatu par likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu vai iekšējā normatīvā dokumenta nosaukums	Norāde par informācijas atrašanās vietu pārskatā par likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu vai attiecīgā iekšējā normatīvajā dokumentā (piemēram, nodaļa vai lappuse)
1	2	3	4

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Latvijas Bankas prezidents

M. Kazāks